

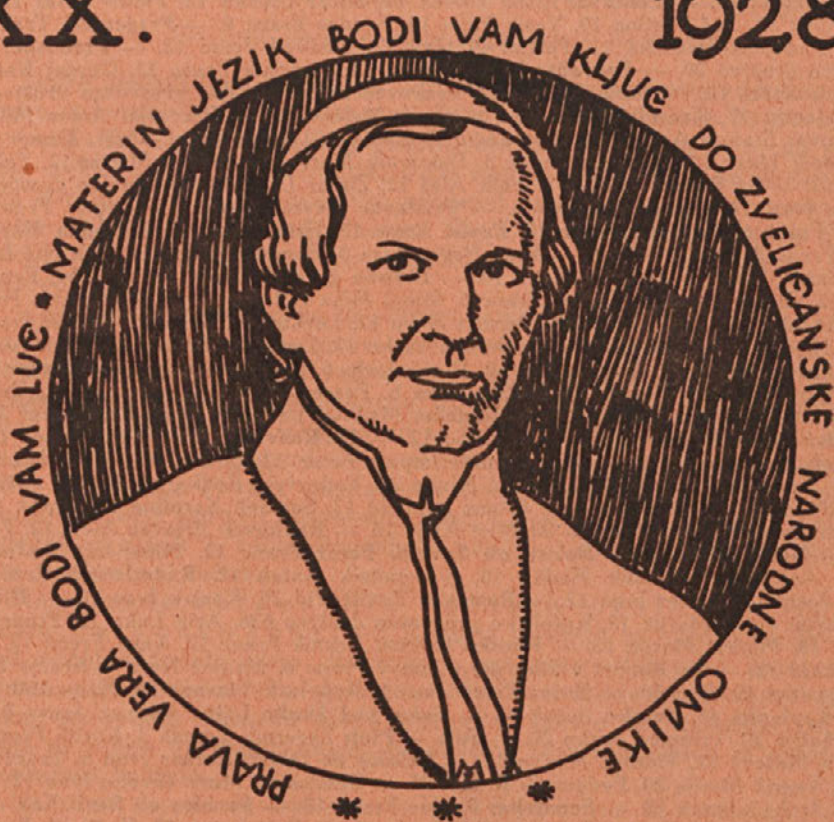
POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

NAŠ DOM

LIST ZA LJUDSKO PROSVETO

XX.

1928.

AVGUST

Posamezna številka velja 1 Din.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto 20 Din (za naročnike »Slov. Gospodarja« in »Domoljuba« 12 Din). — Za Italijo 10 lir, Avstrijo 3 in pol šilinga, za Ameriko $\frac{3}{4}$ Dol. Naslov: »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 6/L. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Še so župnije, ki niso naročile niti ene Slomškove slike!

Družina Našega doma (nadaljevanje; vseh seve še ni, temveč pridejo v prihodnjih številkah. Prosimo, da tudi tisti, ki še niso plačali vse naročnine, kmalu pošljejo ostanek).

Poljčane: Zorko Ludovik 20, Rebernak Marija 12, Podgoršek Magdalena 8, Korošec Nežika 10, Valand Tončka 20, Bek Julijana 6, Pahole Franja 12, Hauptman Ivana 44, Lovce Pavla 10, Potisk Amalija 6, Potisk Minka 10, Čokl Tončka 6. — **Zg. Poljskava:** Srebot Anton 10, Polegek Marija 6, Reich Alojz 12, Strašek Marija 5, Korošec Ivan 12, Pelko Marija 6, Teran Franc 6, Šebat Marija 12, Slov. izobraževalno društvo »Skala« 12, Schweigler Marija 12, Polegek Franc 6. — **Polzela:** Maurer Jakob 12, Okorn Franc 12, Mešič Terezija 6, Kotnik Stanko 12, Turnšek Franc 12, Ožir Anton 12, Sevnčnikar Franc 12, Kolšek Stefan 12, Jodl Ivan 20, Melanšek Franc 6, Novak Avgust 12, Vasle Ivan 12, Geršak Andrej 12. — **Ponikva:** Ipšek Ursula 12, Žličar Slavko 12, Fidler Jožef 12, Zupančič Alojz 12, Vaš Justina 10, Vasle Miha 10, Fendre Franc 6. — **Pragersko:** Trčko Simon 6, Padežnik Hedvika 11, Pernat Matevž 12, Medved Jožef 12. — **Predoslje:** Kat. prosvetno društvo 20. — **Prevalje:** Lorenci Ivan 12, Stropnik Franc 12, Gerdej Karl 20, Prevalnik Jožef 12, Močilnik Matija 12, Leskovec Franc 20, Kat. prosvetno društvo 20, Krof Valentin 12, Kvasnik Stefan 6, Plešivčnik Malčka 12. — **Prevorje:** Amon Miloš 4. — **Prihova:** Stakne Andrej 20, Lovrenčič Antonija 12, Kolar Franc 15.50, Kumer Karl 144, Brdnik Ignac 12, Hrastnik Janez 6, Bukovnik Marija 12, Pušnik Marija 12, Polanec Matija 12. — **Sv. Primož—Muta:** Dobnik Aleš 12, Zlatar Luka 12, Kat. bralno društvo 20, Ledinek Ivan 12, Lorenci Matevž 6. — **Pristava:** Plevnik Janez 10, Ošterc Franc 12, Štergar Franc 6, Anderlič Franc 12, Pavlič Ignac 12, Hrček Tomaž 12, Romih Marija 6, Vizjak Franc 8, Čokl Marija 6. — **Ptuj:** Negan Liza 3, Bombek Anton 12, Petrovič Lizika 12, Križanec Franc 6, Hrnec Janez 10. — **Ptujska gora:** Bedenik Jožef 15.50, Pepelnik Franc 12, Glažer Janez 6, Gaiser Franc 6, Štingl Miha 6, Lubej Franc 6, Letonja Ivan 4, Bedenik Jožef 12, Zajc Janez 100, Jordan Josip 12, Leskovar Marija 15, Kodrič Ivan 12, Vantur Neža 3, Dvoršek Matevž 15, Dolenc Vinko 12, Zagoršak Franc 12, Pilšak Alojzija 12, Mlinarič Alojzija 12, Unuk Josip 10, Durič Josip 6, Špeglič Lenčka 3. — **Rače:** Klabus Anton 12, Pirker Simon 12, Plečko Neža 6, Pesek Josip 3, Stern Ivan 12, Tement Franciška 12, Čelofiga Valentin 6. — **Radeče:** Medved Ladislav 20.50, Rott Jožef 20. — **Radmirje:** Janža Avgust 12, Atelšek Franc 12. — **Sp. Radvanje:** Pristovnik Franc 12. — **Radenci:** Kur Marija 12. — **Rajhenburg:** Imperl Peter 12, Činžar Anica 15, Škoberne Milka 6, Kočevar Franc 15.50, Sinkovič Minka 20, Vodopivec Rozka 12, Jakšek Jožef 12, Žičkar Micika 20, Remih Marija 6, Bitanc Leopold 12, Sotošek Karolina 12, Gošek Alojz 6, Perger Jožef 20, Mirt Amalija 20, Mirt Alojz 12. — **Rankovci:** Erjavec Alojz 12, Flegar Alojz 6, Marič Jožef 6. — **Rečica ob Savinji:** Perar Franc 12, Miheličnik Anton 12, Klemše Anica 12, Goličnik Micika 10, Kompačnik Anton 12, Radoslovnik Jožef 12, Žunter Josip 15, Žunter Ivan 12. — **Remšnik:** Pavlič Vid 20, Kozjak Ivan 12. — **Ribnica na Pohorju:** Jerot Marija 12, Katoliško prosvetno društvo 636, Arih Luka 12, Praprotnik Alojzija 10, Modrič Marija 12. — **Rimske toplice:** Dornik Franc 12, Knez Franc 12, Janžek Eduard 12. — **Sv. Rupert v Slov. gor.:** Zmavc Franc 6, Majhen Neža 6, Krajnc Franc 12, Prosvetno društvo 50. — **Ruše:** Vičec Jurij 6, Repolusk Vincenc 20, Namestnik Mirko 12, Kaplanja 46, Serenko Jožef 20. — **Selca nad Škofjo Loko:** Vidmar Janez 8, Benedik Marija 20, Vrhunec Janko 20. — **Sele — Ptuj:** Zagernik Tereza 3, Kozelj Franc 12, Klanjšek Matevž 12, Vidovič Martin 12. — **Selnica ob Dravi:** Rotner Ivan 6, Zavec Jožefa 10, Vogrič Marija 20, Podgornik Rafael 20. — **Selnica ob Muri:** Cernko Ivan 12, Ferl Miha 3, Šrok Julijana 12. — **Senarska:** Krajnc Franc 12. — **Sevnica ob Savi:** Kuk Jožef 20, Kozmus Franc 12, Teržan Franc 12, Tihole Janez 12, Fon Anton 12, Močivnik Fani 20, Imperl Viktor 3, Povše Neža 12, Lončar Franc 12, Klenovšek Jože 6. — **Sladka gora:** Čakš Gregor 12, Kos Stefan 7.50. — **Slatina — Radenci:** Kežel Jakob 12, Žitek Franja 12, Grosman Jakob 15, Kaučič Alojz 6, Znidarič Alojz 3, Hribernik Jožef 12, Divjak Franc 12, Sert Marija 6, Postružnik Franc 7. — **Sleme:** Hauptman Anton 12. — **Slivnica pri Celju:** Belaj Karl 12, Jelenc Julija 3, Oprečnik Janez 3, Verstovšek Ivan 15, Frece Karl 6, Golob Anton 12, Volasko Miha 12, Tovornik Anton 3, Lipovšek Jurij 12. — **Slivnica pri Mariboru:** Knaflič Roza 12, Klinar Franc 12.

DELA VSKO ŽENSKO VPRAŠANJE.

(Dr. Josip Jeraj, profesor bogoslovja v Mariboru.)

Jedro delavskega ženskega vprašanja ustvarjajo novodobne gospodarske in versko-kulturne razmere, ki v njih živi delavsko ženstvo.

Opravila, ki jih je nekajdaj oskrbovala domača obrt, so prevzeli stroji, nešteto rok, ki so nekajdaj delo komaj zmagovale, je nezaposlenih. Novi strojni obrat je pa posebno prizadel delavko in omajal njeno gospodarsko stališče še bolj nego moško. Žena ni zgubila samo vseh domačih pridobitnih opravil, temveč skrčilo se je tudi vse njeno domače udejstvovanje.

»Nosimo kupljeno perilo in obleko, jemo kupljen kruh, pijemo kupljeno pivo, kupujemo luč, milo«, pravi znana ženska pisateljica Gnauck-Kühne. Ženskih domačih opravil je vedno manj, celo zalog si gospodinja več sama ne oskrbuje; prevzela jih je tovarna, ki dobavlja mesne, ribje in sadne konzerve*. Ta preobrat v gospodarstvu se tudi na zunaj razodevlje, da nimamo več pri novih hišah gospodarskih prostorov. Od njih je ostala samo mala jedilna shrambica. Proces* skrčevanja ženskih opravil se še ni završil, kos za kosom svojih opravil odstopajo ženske pridobitnim obrtom, v mestu in na deželi, v višjih in nižjih družabnih krogih, vedno ožje in tesneje je domače 'kraljestvo' ženske.

Napredujoče skrčevanje ženskih poslov je udarilo posebno delavsko ženstvo. Žene iz srednjih in boljših krogov čutijo vsled nezaposlenosti samo 'življenjsko praznoto', delavsko ženstvo pa je zaigralo tudi gospodarske dohodke. Množice delavskega ženstva, ki so nekajdaj opravljale domača hišna opravila, tavajo brezposelno po svetu. Poraja se težko vprašanje, kako preskrbeti tem množicam iz nižjih slojev zaposlenost in delo.

Na dlani je, da je treba nove pridobitne možnosti otvoriti ženskam. To velja posebno o neoženjenih, ki danes stalno naraščajo. Le malo jih je tako srečnih, da bi prijadrale v pristan zakona. A tudi omožene delavske žene so dostikrat prisiljene, da si morajo v zakonu iskati izven družinskega doma zaslužka. Dobra polovica delavskega ženstva pa sploh ne dospje do zakona, morajo si navadno skozi vse življenje same služiti kruh.

Gnauck-Kühne je sestavila statistiko* o omoženih in samskih ženskah. Izmed 16.878.564 žensk od 16 leta naprej je bilo 8,784.132 omoženih, 5,885.853 samskih in 2,208.570 vdov ali ločenih (skupaj 8,094.423). Torej skoro polovica je navezana sama na sebe. Število neomoženih žen raste vedno, ker slabe gospodarske razmere sploh onemogočajo mnogim moškim ženitev in se tudi stalno množe moški, ki jim je ljubše lahkoživo in komodno življenje, kakor zakonska bremena.

Ženstvo je zato primorano, da išče v samostojnih poklicih življenjsko srečo. Ravnoista pisateljica Gnauck-Kühne je dokazala, da se udeje v letih 16—30 nad polovico žen (56%) v samostojnih poklicih, v letih 30—70 pa ena četrtnina (25%).

V teh svobodnih poklicih žensko povsod odrivajo in zavračajo v delokrog njenega domačega doma. Moški zelo neradi gledajo žensko kot tekmovalko v gospodarskem življenju, posebno v tistih poklicih, ki so bili od nekdanjega moškega doma. Ženske morajo zato bridko občutiti njim neprijazno stališče moškega sveta. Kot manjvredne dobivajo slabe plače. Mnogokje jih brezvestni kapitalisti* izrabljajo za cenen delovni material*, ki dela za vsako, še tako nizko plačo in hote ali nehote moškemu delavstvu konkurira*.

Posebno delavsko ženstvo mora radi svojega obstanka biti boj v gospodarskem življenju z moškimi za borni kruhek. Seveda nikakor ne more v tem neenakem položaju z njimi tekmovati. Moški gredo povsod naprej in odločujejo v gospodarskem življenju, žena pa zaostaja in mora biti zadovoljna s tem, kar ji preostane. Zaostajanje ženstva pa ni zakrivila njihova inferiornost*, temveč dolžnosti, ki jih izpolnjujejo ženske v zakonu.

Skoro še hujše kakor gospodarske so duševne stiske delavskega ženstva. Vsled žalostnih gmotnih razmer morajo životartiti v slabih stanovanjih, ki so škodljiva v zdravstvenem in nravnem oziru. Posebno težek je položaj fabriške delavke. Nima prave družbe, ne pravega veselja in razvedrila, ne vzpodbudnega dela. Živi v duševni osamelosti in puščobi fabrike življenje, ki je bolj umiranje nego pravo življenje.

Nič manj pomilovanja vredno je tudi življenje fabriške žene-matere ali vdove. Na njih sloni dvojno breme, breme družinske matere in breme fabriške delavke. Posledice so telesno in duševno propadanje nje same in njenega zaroda.

Pomoč.

Socialne* in gospodarske razmere tirajo ženske iz mirnega družinskega krova vun v javno življenje in pridobitno borbo. Polovica žen nima zakonskega oskrbnika, večina se mora sama brigati za svoje življenje. Nujno sledi torej iz tega, da moramo temu delavskemu ženstvu preskrbeti pridobitne poklice.

Da se ženstvo zaposli, treba predvsem poživiti ženske obrti: pranje, likanje, šivanje, izdelovanje perila, nakitja, kvačkanja čipk, vezenje, pletenje nogavic. Obrti, ki jih je že celotno ali deloma prevzela industrija*, morajo ženske tudi v industrijskem obratovanju opravljati. V predilnicah, tkalnicah, v perilnicah se morajo predvsem ženske zaposliti.

Mnogo mest za ženske je na razpolago tudi v trgovini, v uradih, pri pošti in železnici. Ženske številno prodirajo v te poklice in so se tudi izkazale sposobne.

Posebno ženski svojski poklici so pa tisti, ki v tem ali onem pogledu temeljijo na materinski ljubezni. Tak poklic je poklic učiteljice. Ni lepšega in idealnejšega* poklica nego je učiteljski. Med materinske poklice spadajo tudi vsi vzgojni, karitativni* in socialni poklici: oskrbnice v sirotišnicah, otroških domovih, učiteljice v gospodinjskih šolah, strežnice bolnikom, zdravniški poklici itd. Omogočiti moramo ženstvu, da se more v

Rojstni dom dr. Antona Korošca v Biserjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

svobodnih poklicih udejevat, posebno v učiteljskih, vzgojnih in medicinskih* in da si osvoji tudi v obrtnih poklicih boljša mesta nego do sedaj.

Vsa ta stremjenja pa uresničuje poglobljena ženska izobrazba. Ustanoviti treba ženske obrtne šole, srednje šole in tudi vseučilišča. Posebno pozornost pa treba posvečati ženski gospodinjski in domači izobrazbi. Za delavsko ženstvo moramo graditi posebne gospodinjske šole, kakor je n. pr. v Trziču, kjer se dekleta v prostem času po tovarniškem delu učijo gospodinjstva, ročnih del in drugih ženskih opravil, ki jih mora obvladati vsaka ženska.

Ker tovarniško delo odtuja delavsko ženstvo družinam, je treba vse storiti, da se ženstvo zopet naveže na družino. Posebno mlade delavke zgodaj zabredejo na opolzka pota, ker jih ne štiti varno zatišje družine. Tovarniško življenje jih zgodaj osamosvoji, zaslužek in lahkomišno mestno življenje jih vabi k uživanju. Če nimajo močne zaslombe v družini ali delavskem ženskem društvu, zagazijo na kriva pota.

Delovni red mora tudi ženskam zagotoviti dovolj prostega časa (osemurni delavnik in zaščita ženskih oseb v fabrikah), osnovati moramo za nje

posebna delavska ženska društva in delavske ženske domove, da jim nadomeščajo domačo družino. V vsakem večjem mestu so neizogibni posebni domovi za služkinje, kjer ob času brezposelnosti najdejo zavetje in začasno delo. Pri nas v Sloveniji vzdržujejo take domove šolske sestre (Marijanišče v Mariboru), ki so vsled malenkostnih podpor jako skromni, v Zagrebu pa imajo za nje moderno urejene prostore z delavnicami in z gospodinjskim in obrtnim poukom.

Tako smo v velikih obrisih označili stiske in trpljenje delavskega ženstva. Čeravno je njihov gospodarski in duševni položaj izredno težak, vendar ga moremo s smotrenim in požrtvovalnim delom znatno omiliti. Treba samo, da zastavijo z delom družba in posamezniki.

* Tolmač tujih besed: kulturen, kultura = vsota zunanjih življenjskih oblik, ki jih je človeštvo ustvarilo, in duhovna vsebina, ki se v njih izraža; konserva = jedilo, ki ga na umeten način ohranimo dolgo časa nespremenjeno; proces = postopek; statistika = pregled v številkah; domena = gosposka posest; kapitalist = bogataš, ki živi samo od svojega premoženja; material = gradivo, potreščina; konkurirati = tekmovati, izpodrivati; inferiornost = manjvrednost; socialno = kar zadeva človeško družbo; industrija = izdelovanje v večjem obsegu (v tovarnah); idealen = le v mislih obstoječ, vzoren; karitativen = dobrodelen; medicinski = kar se tiče zdravljenja. — Ur.

VUK STEFANOVIĆ KARADŽIĆ.

Ta mož spada med najznamenitejše Srbe, čeprav ni bil niti vojskovodja, niti politik.

V mali vasici Tršiću v Srbiji se je rodil l. 1787. Čeprav se je komaj toliko izšolal, da je znal čitati in pisati, je vendar ustvaril podlago novemu duševnemu življenju vsega srbskega naroda.

Srbi do tedaj niso pisali srbski, temveč neko mešanico ruskega in staroslovenskega jezika. Vuk Karadžić je uveljavil srbski jezik tudi v knjigah. Zbral je prekrasne srbske narodne pesmi za deset debelih knjig. Prej srbska gospoda, duhovniki, uradniki itd., sami niso spoštovali narodnih pesmi. Šele zdaj, ko so videli, da jih občuduje ves svet v Vukovih zbirkah, so jih začeli občudovati tudi oni.

Vuk je sestavil velik slovar, v katerem je 47.000 srbskih besed. Prestavil je tudi Sveto pismo novega zakona.

Vukova zasluga je, da pišejo Srbi danes tako kot govorijo, ne pa ruski. Njegova zasluga je, da so zbrane narodne pesmi budile v Srbih stari junaški duh, ki jih je pripeljal do zmage nad vsemi sovražniki. Da pa je mogel izvršiti nešolani Vuk to veliko delo, mu je pomagala njegova vztrajnost in pridnost, da se je izobrazil sam; pot pa mu je kazal slovenski učenjak Jernej Kopitar.

Umril je l. 1864. na Dunaju; pokopan je v Belgradu.

Lepe nagrade v denarju bomo dali onim poverjenikom, ki bodo prodali največ Slomškovich slik. Njihova imena bomo objavili. Doslej sta prodala največ slik: Katica Va v p o t i č, Obrež pri Središču in Franc š k o r j a n e c, Sv. Križ pri Ljutomeru.

DAVORIN GRIZOLD

slovenski kmet, narodni borec in pesnik.

Med našimi kmeti je mnogo takih, ki bi zaslužili trajen spomin med vsem narodom. Posebno za današnje čase bi bilo potrebno, da ima kmetski stan stanovske vzornike. Saj vedno znova vidimo, kako se zajeda v kmetske domove zli duh dobičkoželjnosti in sebičnosti, ki razdira družine, razdvaja sosesko, ubija ljubezen do skupnosti: do občine, naroda, države. Spomin na rajnega Davorina nam je ohranil njegov prijatelj Matija Wurzer, župnik v Rušah.

Davorin je bil kmetski sin iz Smolnika na Pohorju. V ruški šoli se je naučil pisanja in računanja; l. 1848. pa, ko je prvič bruhnila slovenska narodna volja na dan, je stopil v prijateljski stik s svojim rojakom Lukom Hlebom, ki je študiral v Gradcu. Prijateljeva domoljubna pisma so užgala mladega Davorina, marljivo je prebiral »Novice«, ki jih je urejeval Bleiweis v Ljubljani; razen tega se je poleg kmetskega dela vneto izobraževal in učil s Hlebovo pomočjo. Imel je

lepo domačo knjižnico in po težkem delu prebdel še pozno v noč pri knjigah.

Ko so družinske razmere prekinile Hlebovo študiranje in je Luka Hleb prevzel domačijo na Smolniku, sta z Grizoldom pričela sejati seme narodne zavesti na zelenem Pohorju.

V boju z nemškutarji je Grizold mnogo pretrpel. Toda njegova ljubezen do slovenskega naroda je bila tako močna, ker je stala na najtrdnjšem temelju, na ljubezni do Boga.

Ta ljubezen ni poznala mej; k njemu so hodili po tolažbo in nasvete; bil je prijatelj, ki ga z zlatom in srebrom ni mogoče preplačati; revežem je bil kakor oče.

Iz plemenitega srca so mu vrele pesmi, ki jih starejši Pohorci nekaj še znajo. Mnogo pa, kar je pisal, je žalibog uničil požar.

5. januarja 1871 je umrl. Ganljivo je bilo njegovo slovo od najljubšega prijatelja Luka Hleba. Po pohorskem običaju je prišel Hleb pred mrtvaško posteljo:

»Pobratim, ti nas zapuščaš, da greš v boljšo družbo večnosti. Kolikim si bil na razigranem morju življenja varen pristan vere, lep zgled mirne vesti; glej, vsi ti te bodo hvaležno sprejeli v svojo srenjo! Med angele si poslal četvorico svojih majhnih otrok, ki ti splujejo naproti na krilih svoje nedolžnosti. Naproti ti pride Marija —«

»Da, da, Marija —«, dahne bolnik.

»— in presv. Trojica.«

»Preljubi brat«, nadaljuje Luka Hleb, »nikdar se nisva ločila brez šentjanževca.« In Hleb natoči v dva kozarca po nekaj kapljic, bolnik prijme z ženino pomočjo kupico in trči s Hlebom — zadnjikrat.

»Brat, Bog te živi — vekomaj!«

»Dobro — je bilo«, je še odvrnil bolnik prijatelju. Nato sta se poljubila: »Z Bogom, brat! Spet se vidiva.«

Tako je umrl preprosti kmet Grizold, velik po svojem delu za Boga in naš mili narod slovenski.

Jožef Kavčič.

OB PETDESETLETNICI SILVINA SARDENKA.

(Marija Štupca.)

Preko Posavja med sladko duhtečo ajdo sv. Magdalene je hitel zastopljen v misli srečni novomašnik v svoj rojstni kraj. Marijina znamenja so še zdaj njegova najljubša počivališča. »Pri Urbančku«, znani hiši ljubljanskih izletnikov, stoji tako znamenje. Novomašnik pogleda k Mariji, najboljši materi, zbudi najnežnejše strune v pesnikovi duši, ki zavriska kakor škranček v novi pesmi, — in iz globine Save mu šume valovi:

»Po vsej Ciril-Methodovi deželi
razlegaš ena šumna se molitev

nad vsemi mesti kot nad vsemi seli:
Vse brate združi ena naj daritev!«

Ježica, rojstna vas novomašnikova je vsa slovesno odeta za praznik nove maše. Matere zavidajo danes presrečno, nekaj toli žalostno vdovo Merharjevo, dekleta tekmujejo, katera bi bila najbližje gospodovi sestri in katera bi napletla največ lepih vencev. Možje in fantje pa stavijo mlaje in slavoloke ter pripravljajo topiče; ponosni so na svojega domačina. Župnišče je novomašnikov dom; iz njega stopi častitljivi župnik Simon ter gre duhovnemu sinu z očetovskim srcem naproti:

»Na svatbo čaka sveti Kancijan,
naj ženina pozdravi starešina;
poslej si bova David — Jonatan!«

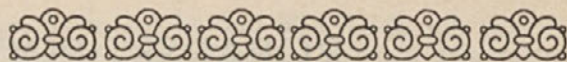
V svetišče vstopita, kjer je prejel novomašnik sv. krst, mimo oltarja Marijinega oznanenja, da pozdravita Gospoda v svetem šotoru. Nad podobno cerkvenega patrona sv. Kancijana visi lep venec — mučeniški venec, večerne sapice se poigravajo z njim.

Župnik Simon zašepeta mlademu prijatelju:

»Postati mora mašnik vsak mučenec,
da pribori si zmagoslavni venec.«

Preplašen pogleda nadopolni mladenič resnobnega župnika; hipoma utihne novomašniku škrančkova himna v srh. — Saj pravijo tudi o škrančku, da poje pod nebeškim svodom, dokler mu ne pade rdeča kapljica krvi iz kljunčka, potem pa obmolkne in pade v črni razor med mrzle, trde grude.

Döbrovnikova mati.

V 60. letu je umrla vzorna slov. kmetška mati Neža Kordež na Prevaljah. Zapustila je dvanajstero otrok, šest sinov in šest hčerk; najmlajši Zdravko je bogoslovec. Življenje njeno je bilo venec ljubezni in trpljenja.

Setev.

*Trije so prišli na njivico mojo,
trije iz daljnjih nebes,
prišli so s sevníkom, z zrnjem
in s plugom,
prišli, oj prišli zares.*

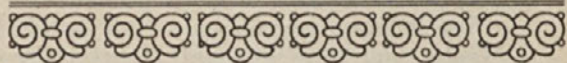
*In Izidor razoral mi je njivo,
oj razoral, posejal,
zraven je pesmice vedre prepeval,
peval, oj pel kot je znal.*

*Mati nebeška je roko držala,
držala nad tiho zemljo,
branila njivo pred fočo in vihro,
oj branila z belo roko.*

*In sam Bog Sin, ves od solнца
razsvetljen,
Stopal po moji je njivi
in blagoslavljal je z mislijo tiho
zrnje v razorani njivi.*

*Trije sejali so njivico mojo,
vsi nebeščani zares,
vzraslo je klasje bogato, visoko,
skoraj do samih nebes . . .*

Borislav

Zemlja bo premajhna. Premajhna nam sicer še ne bo kmalu, ampak rodila bo premalo, da bi mogli ljudje živeti. Danes je približno 1850 milijonov ljudi na svetu, čez sto let jih bo že 4600 milijonov. Učenjaki računajo, kdaj bo prišel čas, ko bo preveč ljudi. Pravijo, če bi vsi ljudje tako razkošno živeli kot Amerikanci, bi zemlja že v 30 letih ne mogla več vseh rediti. Če pa bi tako preprosto živeli kot Japonci, bi šele čez 300 let prišel čas, ko mati zemlja svojih otrok ne bo mogla več rediti.

Adventisti. »Advent« pomeni »prihod«. Adventisti so krivoverci, ki že okoli sto let strašijo lahkoverne ljudi, da bo v kratkem konec sveta in sodnji dan in bo prišel božji sodnik Kristus. Adventisti prodajajo tudi razne knjige v slovenskem jeziku, celo svoj list »Glas časa« imajo. Cerkev in država strogo zasledujeta te krivoverne apostole.

Nagrade 1. sept.! Kdor bo prodal do 1. sept. največ Slomškovich slik, bo deležen teh nagrad: 1. 300 Din; 2. 200 Din; 3. »Slovenska kuharica«; 4. 100 Din; 5. »Praktični sadjar«.

ROPARSKI POGLAVAR.

[Povest. Po Jos. Eckerskornu. Z dovoljenjem »Missionsdruckerei, Kaldenkirchen, Rhld.«]

(Dalje.)

Teden pozneje je prišla Elen s spremljevalci v Los Anheles. Sonorovi so jih bili zelo veseli. Ko so se odpočili, je prišla beseda tudi na Goldena.

»Ta lump!« je rekel Sonoro.

»Moj svak — lump?« se je zavzela Elen.

»Da. Žal mi je, gospodična Elen, da vam moram to povedati. Golden je bil vedno hinavec. Zdaj je šel med lumpe.«

»Za božjo voljo! To je strašno!«

»Nikar vsega ne pravi!« je prosila gospa Sonoro moža.

»Gospodična mora itak vse izvedeti.«

»Res je; prejkoslej bi rada vse vedela.«

»Dobro, poslušajte! Vaš svak Golden je že dolgo — kradel. Ko je izginil, sem šele videl, koliko denarja si je iz trgovine prisvojil.«

»To je strašno!« je vzdihovala Elen. »Pri tem pa je tolikokrat hodil v cerkev.«

»Da, da! Z gorečo pobožnostjo je zakrival svojo črno dušo. Zdaj tudi razumemo, zakaj ni hotel nič o tem čuti, da bi gospod Džon šel za vami in vas rešil. Bal se je za vsak denar, ki bi ga moral dati za vas.«

»Moj Bog! Kaj je pač morala moja uboga sestra pretrpeti kot žena takšnega moža! — Toda kdo pa je drugi poslal denar za mojo odkupnino? Saj sem pisala vendar svaku.«

»Jaz sem ga poslal«, je rekel Sonoro malomarno in gledal skozi okno.

»Vaš svak je izginil že prej bogvekam.«

Elen je čutila, kako jo topleje stiska roka gospe Sonoro; ali bo prišlo še kaj hujšega?

»Bog vam povrni«, je rekla s trepetajočim glasom. »K sreči vam denar lahko povrnem, ker ga je gospod Džon vzela razbojnikom. Kar ga manjka in kar ga je porabil za stroške, bom dala od svojega premoženja, ki sem ga za Goldena vložila v trgovino —«

Beseda ji je zastala; videla je, kako se je obrnil Sonoro v stran in si je gospa obrisala solzo. Kaj naj pomeni to?

»Mar je moje premoženje tudi — ukradel?«

Mesto odgovora je nagnil Sonoro glavo na prsa.

»Moj Bog! Potem sem na beraški palici!« je zaihtela Elen.

Gospa Sonoro ji je objela glavo:

»Ne jokajte se! Bogati ste, ker vas plemenito srce bogati. Z možem sva že govorila. Glejte, nimava več otrok. Bodite mi sestra; bodite z nami ena družina; kar je naše, naj bo vaše. Ali hočete?«

Elen se je v bridki sladkosti razjokala in poljubila gospo.

Džon je bil ves ginjen: kako žlahtna srca so v teh ljudeh! Čul je tudi tiho žalost v besedah gospe Sonoro: »nimava več otrok . . .« Ne, to ni bila žalost za Antonom, misijonarjem; to je bila žalost za drugim sinom, za Mateom . . .

Kako so materi gorele oči, ko ji je pravil o junaškem sinu, patru Antonu! Mojado je pritrjeval; le o grozni smrti patra Jožefa so molčali, da

ne bi strašili materinskega srca. Toda kaj bi tudi bilo, če bi bili pravili, v kakih nevarnostih je njen Anton v Mehiki! Saj ta mati je bila prava junaška, makabejska mati.

Velika ji je bila le bolest, ki jo je grizla — za Matea. Kje je bil njen Mateo? Fant je bil viteški in ognjevit; slaba družba ga je zapeljala, hinavski Golden mu je postal zoprni s svojim pobožnjaštvom. Poljubil je mater in brata Antona in — izginil.

Ko je prišla beseda na Matea, je mati tiho vstala in šla iz sobe ter prinesla sliko dveh ljubkih dečkov. Starejšemu je bilo šestnajst, mlajšemu Antonu dvanajst let.

»To je Mateo; Mateo — moj ubogi fant!«

Džon je malodane skočil pokoncu, ko je gledal sliko. Zdelo se mu je, ko da je te oči že videl. Pa to bi bilo blazno! Nemogoče! Ne, ne! Takih ognjevitih oči, kot jih ima Mateo na sliki, je vendar še več na svetu!

Ko je še zrl v sliko, ga je gospa Sonoro tiho in nežno vprašala:

»Gospod Džon, ali vas smem kot mati nekaj — prositi?«

»Prosim, izvolite!«

»Našo ljubo Elen ste rešili. Ali bi hoteli tudi mojega izgubljenega Matea iskati? Glejte, mati vas prosi, prisrčno prosi.«

Džon je molčal. To je bila velika naloga; lepa naloga: vrniti taki materi izgubljenega sina.

»Gospa«, je dejal, »storil bom, kar bom mogel. Da, iskal bom Matea in če bi moral prebresti vse jarke v Mehiki.«

Gospa je zavriskala, gospod je stisnil Džonovo roko, Mojado pa je vstal in rekel: »Jaz bom gospoda spremljal.«

Še večje je bilo veselje, vsi so se zahvaljevali Indijancu.

»Kje bo pa Acena ostala?« se je oglasil dekliški glas.

»Acena bo ostala pri nas kot naša ljuba hčerka«, je odgovorila gospa Sonoro.

»Pri dobri kapljici.«

Neki notranji glas je velel Džonu, da bo našel Matea v severni Mehiki, kjer so se zadnji čas potepali Risovi roparji.

Po železnici sta se Džon in Mojado pripeljala zopet nazaj do mehikanske meje. Pri znanem konjarju sta si kupila dva dobra konja in jahala proti mehikanskemu mestecu Nogales. Solnce je žgalo, ulice so bile prazne. Prišla sta do gostilne. Od zunaj se je zdelo, da je gostilna še precej čedna; toda, ko sta stopila vanjo, sta bila razočarana. Toliko nesnage Džon še ni videl. Na umazanih mizah so stali kozarci, cunje so smrdele vmes, ostanki kruha in sadja so pitali muhe. Na tleh je bilo hujše kot v hlevu. Vse je bilo mrtvo; nikogar nikjer. Tedaj je zahreščalo iz mračnega kota: »Pečen krompir! Pečen krompi-i-ir!«

Začudeno se je ozrl Džon. Opazil je zeleno papigo, ki je obirala kost.

»Pečen krompi-i-ir!« je znova zahreščala.

V drugem kotu je nekaj prskalo in se cmerilo kakor otrok. Tu sta sedeli dve opici in druga drugi obirali bolhe. Gostoma sta se zarezali in se nista več zmenili za nju.

No, če razen opic, papige, muh in druge golazni, ki škreblija po tleh, nikogar ni, bo treba spet oditi. Toda, čuj! Iz tretjega temnega kota je nekaj

zakrutilo; debela svinja se je obračala in zopet zaspala. Ko je Džon še ostreje gledal, je opazil nad svinjo še nekaj prav tako debelega; ležalo je v pletenici. Ali je bila tudi to svinja — toda ne, bilo je človeško bitje: gostilničar. Zanihal se je, vzdignil glavo in odprl zaspane oči:

»Dober dan! Kaj želite?«

»Pečen krompir! Pečen krompir!« je hreščala papiga.

»Ravnokar sva prišla čez mejo. — Nič naju ne glejte sumljivo. Nisva zločinca, niti nisva člana Risovih roparjev . . .«

Nalašč je Džon povdaril Risove roparje. Niti slutil ni, kako bo ta pripomba delovala na gostilničarja. Ko je ta zaslišal besedo: »Risovih roparjev«, je planil tako močno, da se je pletenica pod njim utrgala, debeluh pa se je zvalil na svinjo. Svinja je skočila, stresla moža s sebe in zdirjala v jato kokoši, ki so obupno zavriščale po gnojišču.

Debeluh se ni zmenil za glasni krohot Džonov, temveč je klical za pomoč: »Hanica! Hanica!«

Hanica? Ta je torej tudi v hiši. Bogve, morda vitko dekle z dolgo kito.

Džon je stopil h gostilničarju, da bi mu pomagal na noge; ta pa se je branil: »Pustite! Bo že Hanica; ona zna to bolje in je že vajena. — Hanica! Na pomoč, Hanica!«

Hanica je odprla vrata, skozi katera je zadonel otroški jok. Da, to je bila Hanica, žena njegova, še za nekaj bolj tolsta kot mož-debeluh. Vsa hiša se je tresla, ko se je prigučala.

»Kaj hočeš?« je vprašala rezko.

»Pečen krompir! Pečen krompir!« je zakričala papiga.

»Pomačaj mi, Hanica!« je milo prosilo iz kota.

Hanica ga je prijela za roki, vlačila in potegnila ter postavila moža na noge. Mrmraje se je odgugala iz sobe, ne da bi se ozrla na gosta. Debeli gostilničar ju tudi ni vprašal nič; sopihal je in zgrabil vrč ter tri kozarce, sedel na klop, da je zaškripala, in namignil gostoma, naj prisedeta. Rujno vino se je zablščalo v umazanih kozarcih.

»Ali sta videla, kako sem se ustrašil pri besedi »Risovi roparji?«

»Obžalujem —«, je hotel Džon odgovoriti.

»O, nikar! To se mi večkrat pripeti. Hanica mi potem vedno pomača. Zdaj pa pomislite, gospod! V naš mirni dom so prejšnji teden vlomili roparji.«

»Ka-aj?«

»Bil sem sam doma. Hanica je bila z otroki pri teti na obisku. Prav tako sem ležal. Sanjalo se mi je, da sem zadel v loteriji glavni dobitok. Kar nenadoma sem bil zvezan. O, da bi bila Hanica doma! Ona bi jih bila pometala vse čez prag. Risovi roparji so bili; spoznal sem tistega Cora, ki ima le eno oko. Vse so mi odnesli; vino so mi tudi popili.«

»Ali jih policija ni zasledovala?«

»Seveda. Toda roparji so bili pet ur pred njo.«

»Ali nič niste izvedeli, kam so šli?«

»Preko gore in v dolino Río Sonora. Tam so se baje sešli s svojim poglavarjem Risom.«

Džon je molčal; potem se je odločil, izpil kozarec — Mojado ni pil nič — in plačal. Zajahala sta in izginila v gore.

Po gorah, ki okrožajo dolino Rio Sonora, so tupatam še razvaline davnih gradov iz slavnih časov, ko so bili še Indijanci gospodarji svoje domovine in so vladali še njihovi mogočni cesarji, dokler jih ni pomorila gra-bežljiva roka belih ljudi iz — Evrope.

Na vznožju take gore, ki jo je kronala mogočna razvalina, sta raz-jahala Džon in Mojado, da si pripravita ležišče. Konje sta privezala, da so se pasli; sama sta použila večerjo.

»Gospod! Tam gori se sveti«, je rekel Mojado.

Džon je moral dolgo in ostro gledati; potem je razpoznal tudi on svetli žar.

»Morava gor, čeprav sva trudna. Bogve, kdo si zgoraj kuri.«

»Konja sta na varnem; pol ure, pa bova zgoraj«, je pritrdil Mojado.

»Morda so Indijanci?« je vprašal Džon.

»Ne, Indijanci bi bili previdnejši.«

Previdno sta lezla po stezi. Ko sta prišla na vrh, sta videla, da gori ogenj na dvorišču grajske razvaline. Pri strani je bil napol razpadel stolp; tja sta se splazila kakor mački; Bog varuj, če bi bila napravila naj-manjši šum!

Z razrušenega stolpa sta imela lep razgled po dvorišču. Tiho se je dotaknil Džon Mojada.

»Vidim«, je zašepetal Mojado.

Okoli ognja so sedeli sami znanci iz »Hudičevega gnezda«; tudi Coro z enim očesom je bil tu. Poleg njega je sedel — advokat Piro. Le en obraz je bil Džonu nov; imenovali so ga Kid. Zdelo se je, da ima Kid posebno besedo in oblast. Čisto zadaj so ležali drugi, ki jih Džon še ni videl; naj-brž so bili »rekruti«, ki še niso imeli besede pri posvetovanju.

Džon in Mojado nista niti dihala, tako napeto sta prisluhnila. Mojado je tičal v grmiču, ki je rastel na razrušenem stolpu. Zdajci je začutil pod seboj neko ploščo; tipal je in opazil, da bi bilo mogoče ploščo dvigniti. Kaj naj bi to pomenilo? Mar je tu vhod v kak podzemski hodnik? Na drugi strani dvorišča so bili tudi nekaki ostanki zidu; morda je bil tam tudi nekoč stolp? Morda gre podzemski hodnik tja?

Mojado je hotel Džona opozoriti na svojo najdbo; toda ta se je splazil v mraku čisto na rob perelega zidovja, da mu ne bi niti besedica ušla. Tudi Mojado je ostreje prisluhnil.

»Če bi le Papajev Indijancev ne bilo!« je pravkar rekel grbavi Robo.

»Papajev se ni treba bati. Nihče ne ve, niti ne bo izvedel za naš načrt«, ga je miril Piro.

»Papaji so prav takšni kot Maji; ta dva indijanska roda sta nam že marsikak načrt prekrizala.«

Mojado, poglavar Majev, je začudeno poslušal.

»Maji? Ali ni bil njihov poglavar s tistim belim lumpom, ki sta vas v »Hudičevem gnezdu« ujela?«

»Da, gospod Piro. In njegova hči Acena, ta kača!«

»Razpočil se bi od jeze, če se spomnim, kako sta ta dva psa vse nas zvezala in predala sodniji!« se je jezil Coro.

»No, no, saj sem vas rešil«, je dejal Piro.

»Teга Vam nikoli ne pozabimo, gospod! Ampak oni rdečec Mojado, ki me je udaril, bo dobil svoje plačilo.«

»Kaj pa je vaš poglavar Ris rekel na to?« je vprašal Piro.

»A, ta —!« je pljunil Coro. »Ta lazi včasih okrog, kakor da obuja kes. Stara baba je postal!«

»Jezik za zobe!« je zavpil Kid. »Drugače bova midva računala. O poglavarju ne boš govoril tako!«

»Ej, Kid!« se je rogal Coro. »Čemu Risa ni tu?«

»Jaz sem mesto njega tu. To ti mora biti dovolj.«

Nekaj časa sta si stala Kid in Coro drug ob drugem, kot da bo odločil nož. Na zadnje ju je Piro pomiril.

»Mir, gospodje! Saj nismo prišli, da se prepiramo. Jaz dam Kidu prav, če se postavlja za svojega poglavarja. On je najsposobnejši mož na svojem mestu. Vedel bo, kaj in kdaj treba. Prepira med tovariši naj ne bo!«

Vsi razen Cora so prikimali; Coro pa je godrnjaje zopet sedel k ognju.

»Zdaj pa se pomenimo o glavni stvari, radi katere sem vas povabil«, je nadaljeval Piro.

Vsi so se stisnili bliže, Piro pa je govoril tiše. Džon je zlezal še dalje naprej, kolikor je pač mogel; niti ni čul, kako škriplje v perelem zidovju in se udaja; poslušal je le k ognju.

(Dalje bo sledilo.)

STRIC PETER POD VAŠKO LIPO.

Menda imaš prav, fant iz Vurberga, da so se mnogi ustrašili »grenkega pisma«; nič več se ne oglašijo. Prav dolg čas mi je in tolažim se, da bo na jesen že spet bolj živo, ko bo najhujše delo pri kraju. Res, Naš dom ni list učenjakov, temveč preprostih fantov in deklet. Tudi ti si sovražnik alkohola, Bog te živi! Kako težko de človeku, ko mu pravijo, da imajo Štajerce za najhujše pijance! Pišeš, da se je že zgodilo, da je na Rešnjega Telesa nosil nebo, drugič pa se je upjanil. Prav so napravili fantje s šestnajstletnim ponočnjakom, ko so ga primorali, da je moral kamenje s ceste pobirati, potem pa iti prosit za metlo, da se cesto pometel. To pa verjamem, da se mu dekleta smejijo! Franjo Orel od Sv. Frančiška v Savinjski dolini je navdušen Orel. Povedal bom tvojo željo g. dr. Jeraju, da napiše večkrat kaj tudi o orlovski organizaciji. Vsi smo priča, da nobena organizacija ne dosega mogočnih uspehov orlovstva. Bog Te živi! Od Sv. Florjana pri Rogatcu pa bi rad naš fant, da se tudi dekleta zganejo. Bogu hvala, čeprav je malo hudo, ko te kliče navsezgodaj jutrnica: pika-pok; bo pa kruha in pogače! France iz Srbije pozdravlja orgelca pri Sv. Jerneju in želi loškemu Orlu, naj nikar ne obupuje; spet se bo povzpel; le pridno naj dela za društveni dom. Joško z Vinskega brega priporoča konserviranje sadja. »Prerod«, ki ga izdaja Sveta vojska v Ljubljani, »Sadjar in vrtnar«, ki ga izdaja Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani in še drugi listi priporočajo, da vendar izkoristimo sadje in ga ne dajmo za alkohol. Toliko zlahtnega sadja pridela in bi ga lahko še mnogo več pridelala Slovenija! Naši ljudje pa ne znajo nič drugega kot da ga znosijo v prešo, da si napolnijo sode z alkoholnimi pijačami. V posebnih kozarcih lahko vkuhamo sadje, da nam ostane dolgo okusno; dragocene soke si lahko pripravimo. Kjerkoli še nimate navodil za tako brezalkoholno uporabo sadja, obrnite se na »Sveto vojsko« v Ljubljani ali pa na Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, radi Vam bodo dali navodila in nasvete. Posebno dekleta se naj bi prijala teга. Razen sadja lahko konserviramo tudi sočivje itd. Različne knjige in knjižice, ki jih lahko dobite v Cirilovi knjigarni, vas bodo poučile o tem. Če želite, vam tudi Naš dom preskrbi seznam takih knjig. Prav hvaležen sem Jošku, da je našel to važno reč. Francek iz Zabukovega gozda nas vabi na Stražo tam pri Frankolovem in pri Novi cerkvi. Lep je razgled od Straže, verni in narodni ljudje bivajo tod. Francek pravi, da se držijo še lepih starih šeg; radi žgejo krese. Leta 1924. je za biserno mašo preč. g. dr. Gregorca gorel v podobi križa; nekdo je spesnil celo pesem

o tem lepem gorečem kresu. — Dobil sem tudi govor, ki ga je imel A. Janžekovič na mladinskem dnevu v Središču. Za treznost, proti pijančevanju je govoril. Ne našteva strašnih števil, ki bi kazale velikansko škodo, ki jo prizadeva alkohol našemu ljudstvu; njegov govor je poln ganljivega čuvstva, ki tako lepo vzbuja v mladih srcih božje sožitje z naravo, vzbuja ljubezen do lepote, ki je je toliko okrog nas; mi pa si zastiramo oči pred njo in tonemo po zaduhlih gostlinah. Bog blagoslovi plemenite in lepe besede Janžekovičeve, da bi bila vsa mladina takih misli in se po njih ravnala! Drago je spisal poučno zgodbo: Boga nil! V gostilni so sedeli razuzdani fantje. V pijanosti so sklenili, da dobi pet litrov vina tisti, ki gre o polnoči na pokopališče in prinese križ iz groba Škrbanovega Matija, ki so ga ta dan pokopali. Podkrajškov Janko je šel. Brezbožni fantje niso dolgo čakali, ko se je Janko res vrnil s križem in ga takoj spet odnesel na pokopališče. Že so naročili tistih pet litrov za nagrado, toda Janka ni bilo. Polnoč je že davno odbila, Janka še ni bilo. Strah jih je prijel; vendar so bili še toliko pogumni, da so šli za Jankom gledat. Ko so prišli na pokopališče in do novega groba, so našli Janka — mrtvega. V mrtvem licu je bila obupna groza, v kateri je moral rajni Janko spoznati, da — Bog je. Bogve, kako se je zgodilo. Fantje pa so se takoj iztreznili in zbežali. Na grobu Podkrajškovega Janka pa stoji zapisano: »Lepo je življenje v veri v Boga! Smrt v strahu pred Njim je težka. Jaz sem ga pripoznal šele, ko sem umiral.«

DEKLIŠKE GREDICE.

(Urejuje predsednica osrednjega vodstva Dekliških zvez v Mariboru.)

S v. Jedert nad Laškimi. Dekleta bomo začele venčke plesti tudi okoli N. d. Da nam rož ne bo zmanjkalo, vsadimo jih zdaj. Bele so najbolj lepe, pa tudi najdražje; nedolžnost pomenijo; na globoko jo vsadimo, ne sme se posušiti. Modra rožica ponižnosti — o! te rožice nam tako rade zmanjkajo; a vendar le tam uspešno delujejo dekleta, kjer je veliko število teh rožic; saj pa jih res nikoli ni preveč. Še resnica nam v oči bode, ker pač te rožice — ponižnosti ni; kako pa se hočemo poboljšati, kako lepše peti, lepše se vesti, ako nam nihče ne sme povedati resnice. Tretja rožica — zeleni vršiček modrosti, lepo dišča pržiljka ali bajžolka, vsakega osveži, razveseli. Da, da, sv. Ignacij pravi: »Modrost gre nad svetost.« Kako lepo poje Slomšek o sveti modrosti; modra dekleta znajo o pravem času govoriti, a tudi molčati, molče prenašati, molče potrpeti, molče zmagujejo. Čitajte, dekleta, pri prihodnjem sestanku to Slomškovo pesem, čitajte jo dva-, trikrat. — Središče. V imenu Orlic polagam šopek pomladnih cvetk na grob prerano umrlega voditelja č. g. Gučeka. Z navdušenjem pozdravljam novega voditelja, z nestrpnostjo od vseh pričakovane. Prišli ste; pred Vami in za Vami pa so šle in še gredo zahvale Vaših zvestih Prihovčanov. Bodite nam srčno pozdravljeni v našem lepem Središču! Naj Vam Vsemogočni na Vašem težavnem potu nastelje same duhteče lilije! Vedite, da Vas mi enako kakor prejšnji župljani ljubimo in želimo, da dolgo, dolgo ostanete naš. — Bodite iskreno pozdravljeni tudi Prihovčani, posebno Vaš pevski zbor, ki si izgubil svoj neprecenljivi zaklad — nam v srečo, Vam v žalost. Pokažite z zvestobo in s stanovitno delavnostjo, da ste vredni svojega blagega voditelja. Katica. — Št. Vid pri Stičeni. Če ravno je pregovor, iz Št. Vida malo prida, pa to ni vselej res. Leta 1926. smo dogradili nov, prosvetni dom. Izobraževalno društvo je v njem priredilo že mnogo lepih iger. Imamo Orle, mladeniško in dekliško Marijino družbo, dobro izvežban pevski zbor ter vpeljano ljudsko petje, pod vodstvom gospoda organista Začarja. Lepo pozdravljata dve dekleti iz Št. Vida! (Zelo nas veseli, da gojite ljudsko petje. To je v duhu Slomškovem. M.) — Iz Rožne doline pri Celju. Marsikateremu se bo čudno zdelo, da se upa katera izmed nas deklet spregovoriti na tem mestu. Dolgo časa sem čakala misleč, da se bo prvi oglasil kateri izmed naših fantov, ki bi morali biti povsod na prvem mestu. Ali naj jih res prekašamo me dekleta? Fantje Orli še vedno spijo zimsko spanje; saj je že vendar vsa Rožna dolina polna cvetja in zelenja! Prav krepko napreduje naša Marijina družba. Nešteto pozdravov pošiljam g. uredniku, vsem bralcem N. d., najbolj Pavli iz Tremerij in našim Orlom, da bi se hitro prebudili in bi se tudi kateri izmed njih postavil v Našem domu če ima toliko korajže. Priljubil se mi je N. d., zatorej mu vedno zvesta bom. Pepca. — Sv. Jurij ob juž. žel. Od minulega celjskega dekliškega tečaja je vedno klila v naših dekliških srcih velika radost, ker smo se veselile obljube naše prednice iz Maribora, da pride enkrat k nam. Dolgo smo čakale. 6. maja smo imele slavlj 70 letnice Lurske Gospe. Predsednica nam je razkazovala skioptične slike in predavala o zgodovini Lurda. Zato ji iz srca izrekamo

iskreni Bog plačaj! Gledalcev in poslušalcev je bilo polno natlačena dvorana, ne le samo žensk, temveč tudi mož in fantov je bilo mnogo. Neizrecno nam je bil všeč ves spored; predvsem nam je ugajala Bernardkina stanovitnost, ki je vkljub vsem zaprekam vedno zahajala pred lurško duplino. Ko se je raznesla skrivnostna novica daleč na okoli, so jo premnogi sovražili in zavidali, češ, to je laž, izmišljotina, dekletcu se blodi. Da, celo policist ji je zagrozil z zaporom, če ne bo konec teh komedij. A Bernardka se tudi tega ni ustrašila; ona je izpolnila svojo obljubo Mariji, da pride 14 krat pred votlino molit. Ko se je spričalo, da se res Bernardki prikazuje Brezmadežna, so postavili na tistem mestu cerkev v čast Mariji. — Dekleta, to je bila junakinja Marijina. Kaj pa me, ali izpolnjujemo dolžnosti, ki smo jih obljubile Mariji ob vstopu v njeno družbo? V tem se spozna, ali res ljubimo mater Marijo. Ljuba dekleta, tudi me pridno zahajajo v domači Lurd pred oltar Marijin, da nam izprosi veliko milosti in moči v teh razburkanih valovih mladostnega življenja. Z ljubljenim Sinom naj nas blagoslavlja Kraljica Marijal Hvaležna mladenka. — Knjižica Lepo vedenje ali olika. Dekleta! Ta knjižica je sicer majhna, po vsebini pa velika. Kakor je Mala sv. Terezika imenovana majhna, a bila je velika po duhu in svetosti, taka je tudi ta knjižica. Potrebna je vsakemu, kdor hoče živeti v ljubezni in slogi z bližnjim in uživati ljubezen in spoštovanje. Zato Vam jo priporočam z vsem srcem. Prepričana sem, ako jo boste pridno prebirali in se skrbno ravnali po pravilih, ki Vam jih podaja, bo Vam v dobro. V tej knjižici imate ljubeznivo vodnico na potu življenja, skrbno učiteljico v človeški družbi, zvesto prijateljico v vsakem trenutku. Kaže nam pot k mirnemu življenju v krogu prijateljev, ki nas bodo ljubili in čislali. Če jo boste marljivo prebirali in se natančno po njej ravnali, Vam zagotovem, da ji boste vedno hvaležni. Vsak zamore zrtvovati 4 Din, in mu ne bo žal za nje. Dobi se pri Salezijancih v Ljubljani, v bližnje fare jih pošiljam jaz. Poročala bom N. d., v kateri fari se je največ razprodalo te knjižice, in kje se najbolj trudijo za izobrazbo. Tončka iz Poljčan bi rada spoznala, ker toliko čitam o njej, in tudi na celjskem tečaju sem slišala o njenem delovanju, da ima 100 novih naročnikov N. D. To je res požrtvovalnost. Dekleta v celjskem okrožju, katere želite knjižice, pišite mi, koliko komadov želite, Bog Vas živi in obilo uspeha! Milavzija Cniloš, Sv. Jurij ob juž. žel. Černovec 37. (Tončka iz Poljčan je zbolela vsled velikega napora. Molite za njo in dajmo ji vsaj četrt leta mir, da se pozdravi. Ur.) — Grenko pismo — še enkrat: Prav vesel me, da je »Grenko pismo« tako učinkovalo. Bodite vsi zahvaljeni, ki ste tako odkrito pritrdili, da je bil potreben zdravljen pelin. Novico Vam izdam. Posledica Vaših izjav je bila ta, da bode vsa pisma, ki jih dobi N. d. iz dekliskih rok, pregledala predsednica D. Z.; tako, da bomo preprečili, da bi se dekleta med seboj začela nezaupno gledati ali celo prerekatati zavoljo dopisov v N. d. šentpeterska: Tebe, modro dekle, predsednica osrednjega odbora posebno pohvali za kratko, točno, pametno izjavo. Bog Te živi! Loče pri Poljčanah. V kratkem pridem k Vam, z mano pride mala Bernardka, pa boste zopet vse dobre in v ljubezni med seboj. Iskreno pozdravljene posebno vse Micike; tudi mene kličejo doma tako. (Predsedn. Osr. odbora.) — Dekle iz Škofjevasi: Radi prihajamo h koristnim sestankom. Posebno nas veselijo dobre knjige. Z njimi se res okoristimo in izobrazujemo vse drugače nego s pohajanjem v gostilne. Le pridno segajmo po njih, potem pa bomo poročale v N. d. kaj smo se novega naučile iz njih. Želim si priti na Bled in k Mariji na Brezje. (To bi Ti res priporočila tudi jaz.) Dekle od Sv. Marka. Kaj pa naši fantje in dekleta? Mnogo je poštenih in pridnih, ki se oklepajo N. d. in ga radi čitajo. Tudi naša društva napredujejo. Nekaterim fantom in dekletom bi pa najraje zapela tisto pesem: »Zdramite se zaspanci, Vas kukavca budi, In tam ob gorskem klanci že solnce Vam žari. Vstanite, vstanite! Vas kukavca budi! — Pa brez zamere! — Ločanka. Takih pesmic je na cente; je vedno ista povest o oknu, o naglju, o sklonjeni glavi, o slovesu, o obljubah zvestobe — ki se pa zato povedo, da jih nobeden ali vsaj eden ne drži. — Predoslje pri Kranju. Zelo mi je všeč, kako se fantje in dekleta lepo pogovarjajo v N. d. Želim se jim pridružiti, čeprav z nemalim strahom. Najprej se hočem zahvaliti voditeljici osr. odbora za vse lepe nauke in jo prosim, naj piše še kaj lepega. Poročam Vam, da se pri nas Orli in Orlice dobro drže, izobraževalno društvo vstaja in č. g. župnik pravijo, da smo prišli za en korak naprej, ker se letos igrajo igre z mešanimi vlogami. — Na dušo mi je posebno seglo pismo fanta iz Goriškega v aprilski številki; ali nam res po pravici očita, da smo pozabili slovenske brate in sestre onstran ograde. Pozivljam vse čitatelje N. d., da stopimo v boj z odločno besedo za naše Slovence in Slovenke ob Soči. Vi pa, naši ljubi goriški bratje, stojte trdno, nepremagljivo; ne pozabite, da stoji On nad nami, ki vodi zgodovino narodov. Franica.

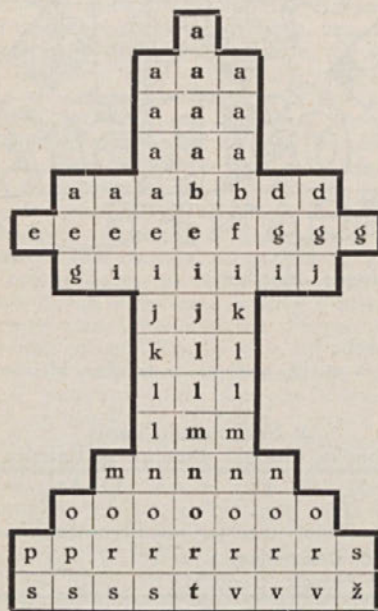

8. Dva spomenika.

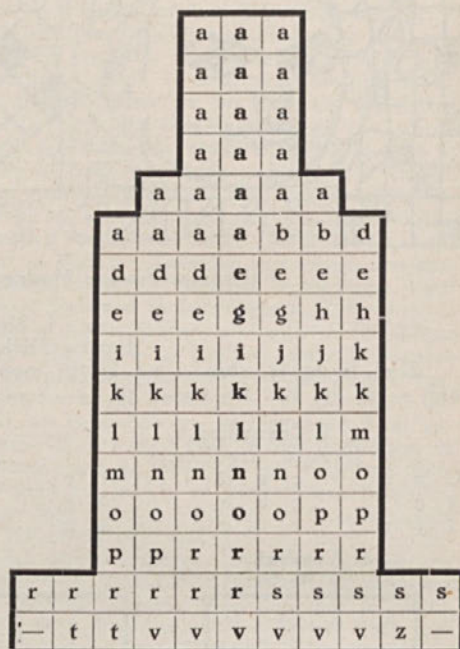
(Triperesna deteljica, Sl. Radenci.)

(K. Sečnik in M. Daneš, Maribor.)

I.

II.

Pomen besed: I. Soglasnik, predplačilo, del glave, zemlja, mesto v Srbiji, šetanje, nabožen list, število, žensko ime, riba, svetopisemski naziv za očeta, kazen, pisatelj, blagovestnik, pisatelj.

II. Sovražnik železa, rudnina, žuželka, začetek, delo razbojnikov, svetopisemska oseba, del časopisa, mesto v morju, geometričen lik, obrtnik, bogastvo sveta, kraj v Savinjski dolini, cerkven dostojanstvenik, del sveta, tiranija, gorovje.

Kaj bereš po sredi spomenikov?

Rešitve pošljite do 18. avgusta. Dva tistih, ki bodo rešili vse uganke pravilno in so naročnino plačali, dobita po žrebu vsak eno Slomškovo sliko; eden tistih pa, ki bodo rešili vsaj 4 uganke pravilno, dobi pod istimi pogoji lepo knjigo.

Rešitev uganek.

Besedna uganaka: Nove besede so: Pes, teran, kapa, stroj, čas, tri, basen, car, očka, miza, rosa, tvoj, skala, slep.

Dve posetnici: Čevljarški pomočnik; slikarski pomočnik.

Pregovori: Nova pregovora: Vsak je svoje sreče kovač! — Jezika ne bolijo noge! Oko; Bog je resnica!

Križna uganaka: Besede so: 1—2 štiri; 3—4 suha trava; 5—6 mleko; 1—5 sluga; 7—8 Tihotapec; 2—6 David.

Kvadrat: Ako začneš pri — B — in vzameš vsako 5. črko, kar kaže rimska številka sredi kvadrata, dobiš: Bolja pamet, kakor žamet!

Križaljka: Besede so: 1—2 Praga, 1—3 proso, 2—4 Agata, 3—4 opora. V obliki križa bereš: Maribor in Novi Sad.

Številjka: 5. julija je: Praznik slovanski — apostolov svetih — Cirila in Metoda.

Mreža: Začni pri — Da —, pojdi po prekotnici na — Ri —, nato vzami na isti način zloga v ostalih kotih mreže in to ponavljaj da dobiš: Daritev bodi ti življenje celo; — oltar najlepši je srca oltar, — ljubezen sveta v njem — nebešk je žar, — Gospodu žrtva vsako dobro delo. (Gregorčič)

Ugankar kramlja.

Jakob Čeh. Zelo me veseli, da se društveno tako lepo giblujete. — Uganke pa pošlji še! Adolf Moškon. Tvoj kvadrat nima ključa. Drugič pazi pri sestavi uganke tudi na njen najvažnejši del — ključ. Lovro Jan. Trikotnik dober, le s tušem ga bo treba preisati. Dekle iz Boršta. Posetnice se navadno sestavljajo le iz raznih poklicev. — Hvala za pozdrave Smuk-u. Trnjeva roža iz Jerihe. Vročina je res huda, a ji bom kos. Pozdrav! Ferdinand Šega. Obljuba dolg dela! Glej, da boš možbeseđa. Radi dopisovanja pa se nič ne boj gđe. Stupce, ona ne bo dobila fantov pod kuratelo, stric Peter tega ne bo dovolil. Ana Zidanšek. Zadnjič sem prejel rešitev prepozno. Tončka Matičič. Pošlji še! Anton Plohl. Torej nov ugankarski klub? Živijo! Le to si je za bodoče treba zapomniti: Člani kluba lahko pošiljajo rešitve skupno, le vsak mora spisati rešitve na poseben list. T... a, Rožički vrh. Nekaj pride o priliki. Matija Bobnar. Ena uganke dobra. V bodoče moraš vsaki uganke, ki jo sestaviš in odpošlješ, priložiti tudi rešitev. Lepo je tudi od Tebe, da se boriš proti demonu alkoholu. Le tako naprej! Maks Osojnik. Upam, da bo nekaj poslanih ugank dobrih, če se mi jih posreči nekoliko popraviti. Fani Močivnik. Pošlji kaj boljše! Janez Hudoklin. Nekaj bo! Le potrpi nekoliko. Marica z Brda. Obilo sreče v novem stanu. Drugič pa zapiši poleg imena za v list tudi pravo svoje ime. Josip Hočevvar. Hvala za poslano! Franjo Tanjšek. Zelo dobre so Tvoje uganke, vendar nekatero moram malo popraviti, da je še boljše. Barika Moravec. Stadion me ni videl, ker ni dopuščala služba. Nisem namreč več v Ljubljani, ampak sedaj sem stalno v Mariboru. Da sta se pa našli dve Bariki, me zelo veseli, kakor tudi to, da se je izgubljen uganke oziroma ovčica zopet našla in se povrnila v naš krog. Ugankarjice!, veselite se z menoj! Trezika Slana. Ako bereš prejšnje vrstice, boš zvedela, kako je bilo 1. julija z menoj. Mislim, da Ti ni šla po glavi samo želja, da bi dobila nagrado pri »N.d.«, ker si na Bledu zvonila z Marijinim zvončkom. Kaj? Cilka Kok. Domo-tožje, domotožje! Kdo še te ni okusil? Pa vse mine in človek ve vsega privadi. Le verjemi. Uganke so pa pri študiju nekako razvedrilo. Franc Kramer. Potrpežljivost je božja mast! Ema Korenova. Tako gredo drug za drugim. Bog ve, če jim ne bomo kmalu sledili, ker ne vemo ne ure ne dneva. Upamo pa, da se nas Joško in Minka spominjata na onem svetu. Spominjajmo se ju tudi mi v molitvi! Barika Miško. Zdi se mi, da bi bilo bolje, ako bi spravilo društvo »Mir« na spored igro »Kaznovana po-rednost«. Fridin »prekrasen nosek« in Barikine »zale laske« bi pa res rad videl in zato prosim, da društvo moje željo upošteva in tombolo prestavi na poznejši, nedoločen čas, da bo moj samofré gotov. Da pa mi ne bo treba stati, mi preskrbi sedež prve vrste in nekoliko kruljenja in malo vode, da se pokrepčam. Spoznala me pa boš po miganju levega ušesa in treh las vrh glave. Dekle iz Laporja. Pošlji pismošo k meni, da za poučim, kako mora nastopati s hudimi Laporčankami. Če sem Te pogrešal? Ali še dvomiš o tem? Tera, Vel. Nedelja, Anica Postrakova menda ne spi, še se ni poročila (ker mene bi gotovo povabila na gostijo) in tudi umrla še ni, ampak pripravlja se na vse to in tudi še na nekaj se pripravlja. To »nekaj« pa Ti o priliki povem na uho, drugače ni mogoče. Pozdravljena! Tončka iz Poljčan. Mislil sem, da bo Tončka užaljena in še jezna povrh, ker sem posegel tja, kamor bi menda ne smel. Pa včasih je dobro, da kdo tudi z nagajivostjo komu oči odpre. — Vojaška suknja pa je topla in zato je še 3 mesece ne odložim. Bog živi stanovitu Tončko! Julka iz Poljčan. Torej si se vendar spet vzdramila. Me veseli. Samo lepo ni, da dvomiš, če sem Te pogrešal. Nagrada marsikoga vleče, a gospod Žreb rad pokaže figo. Da pa Te bo tudi v bodoče vlekla nagrada, sem zopet isto razpisal in g. Žrebu sem Te že sedaj za bodoče priporočil, če boš seveda pridna in pri ugankah stanovitna. Glede zgovernosti pa ne vem, če pri tekmih med fanti in dekleti ne bi zmagala dekleta. Živela!

Zadnjič sem prejel nekatere rešitve prepozno, zato imena dotičnih niso bila tiskana. Vsem najlepša hvala za pozdrave glavnemu uredniku, stricu Petru, meni ter ugankarjem in ugankaricam. Kdor želi pismen odgovor, naj priloži znamko.

Kako so reševali naši ugankarji? (Številke v oklepajih povedo, koliko ugank je posameznik rešil pravilno.) Jug Franjo, Studenci pri Mariboru (8); Marija Žičkar, Rajhenburg (5); Ema Koren, Morje (8); Franc Kramer, Poljane (3); Cilka Kok, Šmartno (3); Lucija Kidrič (2); Franc Zalesnik, Savina (6); Kolšek Franjo, Orlavas (6); Franc Vajncerl, Vrnsko (8); Franc Mohorič, Brezen (4); Mičika Nunčič, Šmarje pri Jelšah (5); Helena Rednak, št. Janž (8); Trezika Slana, Blagus — Sv. Jurij ob Ščavnici (9); Francka, Spodnje Krapje (9); Malika Mirt, Rajhenburg (7); Vel. Nedelja: Barika Moravec (9); Barika Miško (9); Matilda Bark, Šmihel (8); Ivanka in Ludvik Bergant, Sv. Lenart nad Škofjo Loko (9); Trezika Ketiš, Okoslavci (1); Josip Hočevvar, Grosuplje (8); Franc Štrukelj, dijak, št. Vid

nad Ljubljano (8); Karolina Sotošek, Rajhenburg (8); Marica z Brda (5); Ivan Turner, Železniki (8); Micka Orešnik, Slovenjgradec (6); Ivan Hudoklin, Brusnice (6); Fani Močivnik, Šmarje pri Sevnici (8); Maks Osojnik, Crna (7); Micika Fistrovič, Plešivica (8); Trnjeva roža iz Jerihe (8); Sv. Barbara v H.: Jožef Petrovič (8), Anton Plohl (8); Kapela: Tončka Skremka (7), Micika Cobelj (7); Jožef Mlakar, Češnjica (7); Franc Sodja, Boh. Bistrica (7); Planinski Orel, Vojnik (9); Franc Gregori, Podkoren (6); Juršinci — Sv. Lovrenc v Slov. goricah: Alojzij Bezjak (9), Anton Slodnjak (9), Branko Gomilski (9), Micika Majerič (9), Janez Kukovec (9), Orel z rožne planine (9), Janez Holc (8), Jakob Čeh (9), Stanko Horvat (9), Marija Šostarič (9); Lovro Jan, Sv. Jurij ob Taboru (5); Adolf Moškon, Rajhenburg (5); Slavko Zličar, Ponikva (4); Urška iz Rečice (6); Janez Kos, Vitanje (4); Tera, Vel. Nedelja (9); Joško iz Vojnika (9); Barba Golob, Sv. Florjan (2); Dekle iz Laporja (8); Tončka iz Poljčan (9); Frida Prapotnik, Vel. Nedelja (9); Julka iz Poljčan (8).

N a g r a d o s o d o b i l i : Barika Miško, Vel. Nedelja; Trezika Slana, Blaguš — Sv. Jurij ob Ščavnici; Maks Osojnik, Crna.

Radi tistih dinarjev, ki ste jih še dolžni za »Naš dom«, ne boste trpeli pomanjkanja. Mi pa jih zelo pogrešamo. Zato lepo prosimo!

Ali veš, da imamo v lavantinski škofiji 255 župnij in 227 kaplanij? Dekanij je 28. Svetnih duhovnikov je 468, redovnih pa 94. Prezvizišeni škof dr. Karlin je 57. škof lavantinske škofije. Školovo vlado v Mariboru tvori 7 kanonikov: stolni prošt dr. Matek; stolni dekan dr. Tomažič (naddekan za dekanije Ljutomer, Vel. Nedelja, Murska Sobota in Dolnja Lendava ter za mesta Celje, Ptuj, Konjice in Dravograd); Franc Moravec, stolni župnik; Rudolf Janežič (naddekan za dekaniji Maribor desni breg in Mežiška dolina); dr. Vraber (naddekan za dekanije Braslovče, Celje, Gornji grad, Konjice, Nova Cerkev, Slov. Bistrica in Šaleška dolina); Franc Časl (naddekan za dekanije Maribor levi breg, Sv. Lenart v Slov. gor., Jarenina, Marenberg in Dravograd); dr. Cukala (naddekan za dekanije Kozje, Laško, Rogatec, Šmarje in Videm).

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:
„TEMPEL“ „STYRIA“ „DONAT“

➡ Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih boleznih, boleznih srca, ledvic in jeter. ➡

Sezona: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- in posezoni znaten popust. Koncertira vojaška godba. — Radio. — Največja udobnost. — Prometne zveze ugodne. — Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina

Izdaja za Prosvetno zvezo v Mariboru dr. Josip Hohnjec. — Urejuje prof. dr. Fran Sušnik. Predstavniki Tiskarne sv. Cirila v Mariboru: Albin Hrovatin. — Vsi v Mariboru.